

**การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
ชุมชนเมืองวัดเทพสถิตย์**

**สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2545**

บทคัดย่อ

กรรฐิมา เหมือนศรีชัย : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง: กรณีศึกษา
ชุมชนเมืองวัดเทพสถิตย์ เทศบาลตำบลปากช่อง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร. องค์การ อินทร์ทรัพย์, 50 หน้า

วัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมาย ขอบเขตของการวิจัย

1. เพื่อทราบว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่ง ชาติ บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด
2. เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริม และขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของ การบริหารจัดการกองทุน
3. เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ โดยการสอบถาม การสังเกต การสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง ของชุมชนวัดเทพสถิตย์
4. เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย

ขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้เป้าหมายเพื่อศึกษาถึงศักยภาพของชุมชนเมืองวัดเทพสถิตย์ กับ อนาคตของกองทุนเงินล้าน พื้นที่ในการวิจัยคือ ชุมชนเมืองวัดเทพสถิตย์ มีจำนวนประชากร 554 คน แยกเป็น ชาย 236 คน หญิง 318 คน

วิธีดำเนินงานวิจัย

เก็บข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ และปฐมภูมิ โดยใช้แบบรายงานที่ 1 – 12 เป็นเครื่องมือใน การเก็บใช้วิธีสัมภาษณ์ และสังเกตเป็นการเก็บข้อมูลโดยใช้แนวความคิดของสตีฟเฟิลบิม โดยใช้ รูปแบบ ซิปป์ โมเดล (CIPP Model) จากกลุ่มตัวอย่างที่เราต้องการเก็บข้อมูล เมื่อได้รับข้อมูลที่ ต้องการแล้วจะนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อง่ายต่อการนำมาเสนอในรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อง่าย ต่อการทำความเข้าใจ

ผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยพบว่า การดำเนินงานบริหารกองทุนของชุมชนเมืองวัดเทพสถิตย์ มีการ ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และผ่านการตรวจสอบจากพัฒนาการจังหวัดนครราชสีมาแล้วว่าการ ดำเนินงานของชุมชนเมืองวัดเทพสถิตย์ อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ และผู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ก็ได้้นำเงิน ไปพัฒนาอาชีพของตนในบางราย และในบางรายที่ไม่สามารถสำรวจได้ครบต้องมีการติดตามผล

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาจัดการและประเมินโครงการของ
สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา .....

(รองศาสตราจารย์ ดร. องค์กร อินทร์มพรรย์)

กรรมการสอบ .....

(.....)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการ
และการประเมินโครงการ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้ประเมินขอกราบขอบพระคุณ บุคคลและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่งทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิ เช่น

- รองศาสตราจารย์ ดร.องค์การ อินทร์มพรรษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข และคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการ

- พัฒนาการอำเภอปากช่อง ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติการในพื้นที่และสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
- คณะอนุกรรมการระดับอำเภอทุกท่าน
- นายอำเภอ ประธานกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนชุมชนเมืองวัดเทพสถิตย์ ที่ให้ข้อมูล และอำนวยความสะดวกและขอขอบคุณพี่น้องในหมู่บ้าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้ประเมินประสบความสำเร็จในชีวิต

กรรฐิมา เหมือนศรีชัย

บัณฑิตกองทุนชุมชนเมืองวัดเทพสถิตย์

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	1
3. กรอบความคิดทฤษฎี	2
4. วิธีการดำเนินการ	2
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ	3
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
1. นโยบายหลักการและวัตถุประสงค์ ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	4
2. ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	5
3. หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	13
4. หลักการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	17
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	
1. วิธีการประเมินโครงการ	19
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	23
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ	23
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	28
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	28
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	28

เรื่อง	หน้า
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	30
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม	36
3. ประเมินวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	41
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	44
2. วิธีการดำเนินการ.....	45
3. ผลการดำเนินงาน.....	45
4. อภิปรายผล.....	45
5. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย....	47
6. ผลโดยตรงและผลกระทบต่างๆ คือ.....	47
7. ข้อเสนอแนะ	48
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544	
ภาคผนวก ข. ระเบียบกองทุนชุมชนเมืองวัดเทพสถิตย์ พ.ศ. 2544	
ภาคผนวก ค. แผนที่ชุมชนเมืองวัดเทพสถิตย์	
ประวัติผู้จัดทำสารนิพนธ์	

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
แผนภาพที่ 1 องค์ประกอบของระบบ.....	20
แผนภาพที่ 2 แสดงภาพของตัวชี้วัดต่าง ๆ ในหน่วยระบบ A	21
แผนภาพที่ 3 แสดงหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B	22

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง คือ การไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลได้กำหนดนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองขึ้น สำหรับช่วยเหลือประชาชน โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนให้มีคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชนและนำเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการกองทุนของตนเองเพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อศึกษาว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ บรรลุเป้าหมายอย่างน้อยเพียงใดในเรื่องต่อไปนี้

2.1.1 ชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือสวัสดิภาพของสมาชิก

2.1.2 ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนของชุมชน

2.1.3 ท้องถิ่น ชุมชน มีกระบวนการพึ่งพาตนเองโดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาของตนเองมีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียงเศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกันกับทั้งสังคมก็มีภูมิคุ้มกัน

2.1.4 ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และมีความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมเพื่อทราบว่าจะปัจจัยด้านบวก และปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริม และขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว มีอะไรบ้าง

- 2.2 เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ โดยการสอบถามการสังเกต การสุ่มตัวอย่างในแต่ละครัวเรือน ว่ามีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชน ท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับประเทศ
- 2.3 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต้อง ดูจากพื้นฐานครอบครัวของคนในชุมชนความเป็นตลอดจนการดำเนินชีวิต และความสามัคคีของคนในชุมชนในการทำกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น

3. กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎี หรือต้นแบบทางความคิดที่ผู้เขียนสารนิพนธ์ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ใช้แนวความคิดรูปแบบการประเมิน (CIPP Model) ของ สดฟ้เฟิลบีม ในการกำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ที่มาจากตัวอักษร CIPP โดยแต่ละตัวอักษรมีความหมาย ดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (C: Context) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการเพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินตามโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (I: Input) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินโครงการ
3. การประเมินกระบวนการ (P: Process) เป็นการประเมินเพื่อที่จะหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลของการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (P: Product or Output) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยกเลิก การขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

4. วิธีการดำเนินการ

กาการศึกษาเพื่อประเมินโครงการกองทุนชุมชนวัดเทพสถิตย์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้มีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 4.1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมาย ความสำคัญ และจุดมุ่งหมายของกองทุนหมู่บ้าน โดยศึกษาจากเอกสารและติดตามการอบรมสัมมนาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสื่อต่าง ๆ
- 4.2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนชุมชนวัดเทพสถิตย์ โดยศึกษาในพื้นที่ใช้ชีพพีโมเดล (CIPP Model) วิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดค่าของตัวแปร และตัวชี้วัดที่จะทำการเก็บข้อมูล
- 4.3 เก็บรวบรวมข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. ต่าง ๆ และเก็บข้อมูลในภาคสนาม โดยใช้วิธีการศึกษาภาคสนาม (Field Research) เช่นการสัมภาษณ์ สังเกต การเข้าร่วมประชุมในชุมชนประมวลหาแหล่งที่มาของข้อมูลตามประเด็นที่กำหนดขึ้นเพื่อประเมินโครงการในครั้งนี้งานการวิจัยตามรูปแบบของสารนิพนธ์

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลการศึกษาค้างนี้จะได้ประโยชน์ ดังนี้

1. ได้ทราบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนวัดเทพสถิตย์ชุมชนวัดเทพสถิตย์
2. ได้ทราบถึงศักยภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านว่ามีปัญหาและอุปสรรคด้านใดบ้าง
3. ได้ทราบถึงศักยภาพ และมีความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจสังคมของชุมชน
4. ได้ทราบถึงกระบวนการพึ่งตนเอง และการเรียนรู้และคิดริเริ่ม และแก้ปัญหาของตนเองและชุมชน

บทที่ 2

ปรัชญาบรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักวิชาต่าง ๆ ที่ปรากฏในบทนี้ เป็นหลักวิชาที่ผู้ทำสารนิพนธ์ ได้ประมวลจากแนวความคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและข้อมูลอื่น ๆ เพื่อแสดงว่าหลักวิชาด้านเนื้อหาสาระแลหลักวิชาด้านเทคนิควิธีการประเมิน ที่นำมาใช้ในการประเมินครั้งนี้มีความถูกต้องและมีความสมเหตุสมผลในทางวิชาการ หลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและประเด็นเทคนิคการประเมิน

1. นโยบาย หลักการ และ วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน หน้า 1)

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็น นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็น แหล่งเงินทุนในการสร้างเสริมอาชีพและรายได้ ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็ก

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายของรัฐบาลซึ่งมี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความริเริ่ม และการแก้ไขปัญหา และการเสริมสร้างศักยภาพทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์กองทุนหมู่บ้านยั่งยืน อำเภอปากช่อง พ.ศ. 2545)

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ควรที่จะประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ

1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ความพร้อมของคนและครัวเรือน การควบคุมดูแลกันเองภายในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสพการณ์ในการจัดการบริหารกองทุนสังคมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง เช่น กลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารหมู่บ้าน กองทุนหมู่บ้าน กองทุนสวัสดิการ
2. การบริหารจัดการกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน ทั้งในส่วนของเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กับกองทุนทางสังคมชุมชนและกองทุน

ที่หน่วยราชการจัดตั้ง เพื่อให้กองทุนดังกล่าวมีการบริหารจัดการที่สอดคล้องและ
เกื้อกูลกัน

3. การปฏิรูประบบราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้าน ชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา การพัฒนาเป็นของหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยส่วนราชการเป็นผู้ที่สนับสนุนในด้านวิชาการและด้านการจัดการกองทุน
4. การติดตามและการประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุนทั้งในด้านสังคมเศรษฐกิจ และการพึ่งพาตนเอง เพื่อความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ

(ได้ข้อมูลมาจาก ยุทธศาสตร์กองทุนหมู่บ้านยั่งยืน อำเภอปากช่อง)

2. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

(ยุทธศาสตร์กองทุนหมู่บ้านยั่งยืน อำเภอปากช่อง)

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน และสร้างรายได้หรือทำการเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน สำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการเงินของตนเอง
3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง ในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม และเศรษฐกิจของประเทศในอนาคตเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนหรือชุมชนเมือง

2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า ก.ท.บ ประกอบไปด้วยนายกรัฐมนตรี หรือ รองนายกรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

1. นายกรัฐมนตรี เป็น ประธาน
2. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็น รองประธานคนที่ 1
3. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็น รองประธานคนที่ 2
4. รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็น รองประธานคนที่ 3

ซึ่งคณะรัฐมนตรี 4 ท่านจะพิจารณาแต่งตั้งกรรมการอีกไม่เกิน 10 คน และแต่งตั้งให้เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการเลขานุการ และให้คณะกรรมการแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 3 คน ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรี แต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการจำนวนอย่างน้อยสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน

คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) กำหนดแผนบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนจัดสรรให้แก่กองทุน
- 3) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- 4) การทำแผนงานและออกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุน
- 5) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงินการจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
- 6) ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และบริหารกองทุน
- 7) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
- 8) ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้
- 9) เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือคณะกรรมการอาจขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้พนักงาน หรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติ

งานตามปกติ โดยจะให้ไปช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลา หรือนอกเวลาก็ได้ อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้

- 10) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะทางการเงินของกองทุนให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- 11) ปฏิบัติหน้าที่อื่น หรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย ให้คณะกรรมการที่ปรึกษา และคณะอนุกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง ตามระเบียบนี้ ได้รับเบี้ยประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมและค่าตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ให้มีสำนักงาน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการที่ปรึกษาคณะกรรมการและ คณะอนุกรรมการ
2. ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ
3. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
4. ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารจัดการ
5. จัดให้มี หรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
6. พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
7. ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน
8. ดำเนินการหรือมอบหมายงานอื่น ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ

กองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหาร
กองทุน

9. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

2.2 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วย การจัดตั้งและ บริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ. 2544

หมวด 1 ข้อความทั่วไป

- ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ว่าด้วยการจัดตั้ง และบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ.2544ระเบียบนี้ กล่าวถึงความหมายของกองทุนหมู่บ้าน และหน้าที่ของคณะกรรมการและคณะกรรมการสนับสนุน คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดและอำเภอ คณะกรรมการกองทุนในการติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

หมวด 2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
- ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการกองทุน
- เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
- เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม
- กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน
- เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน
- ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดการและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
- เสริมสร้างกระบวนการพึ่งตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

- เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

หมวด 3 คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานของหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. คณะอนุกรรมการสนับสนุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้
  - กำหนดแผนปฏิบัติการบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามแนวทาง ในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
  - สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดในการทำหน้าที่ ให้การสนับสนุนด้านวิชาการ และการจัดการกองทุน อย่างมีประสิทธิภาพ
  - บูรณาการแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของกองทุน
  - ปรับปรุง แก้ไข ระเบียบ ข้อบังคับกองทุนตามแผนงาน โครงการของรัฐ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงกับกองทุน เพื่อเอื้ออำนวยให้กลุ่มหรือองค์กรในหมู่บ้านสามารถรวมกองทุนอื่น กับกองทุนได้ตามวัตถุประสงค์
  - แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสนับสนุน
  - ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

หมวด 4 คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด

- ให้มีคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ปลัดจังหวัด เป็นรองประธาน ผู้แทนคณะกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งจากประธานกรรมการ และผู้แทนหน่วยงานระดับจังหวัด ของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาธารณสุขจังหวัด แรงรัดพัฒนาชนบทจังหวัด ประชาสัมพันธ์ หัวหน้าสำนักงานจังหวัด ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนจำนวนห้าคน และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนห้าคน ซึ่งแต่งตั้งโดยประธานกรรมการเป็นอนุกรรมการ และพัฒนาการจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ คณะอนุกรรมการสนับสนุน

ระดับจังหวัดอาจจัดตั้งศูนย์ประสานงานคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ

หมวด 5 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ให้กองทุนแต่ละกองทุนมีคณะกรรมการกองทุน จำนวนสิบห้าคน ประกอบด้วย

กรรมการซึ่งมาจากการคัดเลือกกันเองโดยสมาชิกซึ่งกรรมการดังกล่าวเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ และมีความรับผิดชอบ ที่จะบริหารจัดการ กองทุน ซึ่งเป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง และต้องมี คุณสมบัติไม่มีลักษณะต้องห้าม

1. เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อย กว่า สองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นคณะกรรมการกองทุน
2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์
3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่คิดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียหายด้าน การเงิน ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือเสมือนคนไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ได้รับโทษ สำหรับ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษ ในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานทำให้ เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก
7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความ เสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด
8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
9. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามมติของคณะกรรมการหรือ มติของสมาชิก

หมวด 6 กองทุนและสมาชิกกองทุน

- กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง ประกอบไปด้วย เงินจัดสรรจาก คณะกรรมการหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาค เงินกู้ยืม ดอกผลที่เกิดจากกองทุน เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก เงินค่าหุ้น เงินสทบจากกลุ่มหรือองค์กร สมาชิก เงินและทรัพย์สินอื่น ๆ ตามที่ระเบียบที่กองทุนกำหนด
- สมาชิกกองทุน ประกอบด้วยบุคคลธรรมดาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านและมีคุณสมบัติและไม่ลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับของกองทุน

หมวด 7 การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การกู้ยืมเงินกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยยื่นคำขอต่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณาเงินกู้

หมวด 8 การทำบัญชีและการตรวจสอบ

- ให้คณะกรรมการกองทุนจัดทำบัญชีของกองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ คณะกรรมการกำหนดอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง มีการตรวจสอบการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี โดยคำนวณการตรวจสอบบัญชีเป็นหลัก

หมวด 9 บทเฉพาะกาล

- ในวาระเริ่มแรกในส่วนของหมู่บ้าน ให้ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือน ในหมู่บ้านครัวเรือนละห้าคน เพื่อเปิดเวทีชาวบ้านในการดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุน โดยมีคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอเป็นที่ปรึกษา แนะนำ ตลอดจนสนับสนุนให้การเลือกสรรดำเนินไปด้วยความ โปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม

(ข้อมูลจากหนังสือ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ แลแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544)

ระเบียบข้อบังคับชุมชนวัดเทพสถิตย์

1. ที่ตั้งกองทุน ชุมชนวัดเทพสถิตย์ ตั้งอยู่ ซอย 1 ถนนเทศบาล 9 ตำบลปากช่อง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา 30130

2. วัตถุประสงค์

เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในชุมชน ในการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย บรรเทาทุกข์ และผูกพัน และความจำเป็นเร่งด่วน

เพื่อให้บริการเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำแก่สมาชิก

เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกมีรายได้จากการกู้เงินไปลงทุน

เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากสัจจะ และรับฝาก

เพื่อพัฒนาจิตของสมาชิกให้เป็นคนมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เห็นแก่ตัว ช่วย

เหลือซึ่งกันและกันในสังคม

3. แหล่งที่มาของกองทุน

เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล เรื่องกองทุนชุมชนเมือง 1 ล้านบาท สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในชุมชนเมือง ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งให้ท้องถิ่นมีความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเองเพื่อศักยภาพในการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านสังคม และเศรษฐกิจของประชาชนเมือง ผู้การพึงตนเอง อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก ของประเทศในอนาคต

คุณสมบัติของสมาชิก

- เป็นผู้พำนัก หรืออาศัยอยู่ในชุมชน เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน ก่อนการจัดตั้งกองทุน
- เป็นผู้มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุน และสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน
- เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
- เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก
- อดทน เสียสละ และเห็นแก่ผลประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
- มีเงินฝากสัจจะ และถือหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้น แต่ต้องไม่เกิน 1 ใน 5 ของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน

การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

- ยื่นคำขอเป็นสมาชิกกองทุน ได้ที่คณะกรรมการกองทุน
- ผู้ที่มีคุณสมบัติตามระเบียบสมาชิก สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนได้เดือนละ 1 ครั้ง โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิก ได้ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคล และกลุ่ม หรือองค์กรชุมชน แล้วแต่ความสมัครใจของผู้เป็นสมาชิก

- คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม

การพ้นจากการเป็นสมาชิก

- ตาย
- ลาออก และได้รับการอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
- วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
- ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของผู้ร่วมประชุม
- จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือหรือความร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด
- จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก
- นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ในทางที่ผิดวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้

3. หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชน

3.1 แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของชุมชน วัดเทพสถิตย์ ในการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน เพื่อบริหารจัดการกองทุนมีกระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนตาม ระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวว่

1. จะต้องมีการเวียนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม
2. การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม
3. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นไปตาม ข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้
  1. เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า สองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นคณะกรรมการกองทุน
  2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์
  3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียหายด้าน การเงิน ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
  4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือเสมือนคนไร้ความสามารถ

5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ได้รับโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก
7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด
8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
9. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามมติของคณะกรรมการหรือมติของสมาชิก

แบบคำขอขึ้นทะเบียน ประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้าน ชุมชนเมือง จัดทำขึ้น เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ ของหมู่บ้านและชุมชน รวมทั้งให้ข้อมูลรายละเอียดตามความเป็นจริงสำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในการกำหนดนโยบายและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้า ด้านเศรษฐกิจ และสังคมต่อไป

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึงได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. สร้างจิตสำนึก และกระบวนการเรียนรู้
  - 1.1 สร้างจิตสำนึกร่วมกันของประชาชน ในการเป็นเจ้าของกองทุนที่จะต้องร่วมกัน บริหารจัดการโดยประชาชนเพื่อประชาชนของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
  - 1.2 สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ทราบนโยบาย กลไก แนวทางการบริหารจัดการกองทุนของตนเอง
  - 1.3 สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการ และจัดการกองทุน เริ่มจากร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตามตรวจสอบ ร่วมรับผลประโยชน์ ตลอดจนร่วมสร้างกองทุนไป สู่ความยั่งยืน ต่อไป

2. เลือกสรรคนดีเป็นกรรมการกองทุน

จัดเวทีชาวบ้าน เพื่อเลือกสรรคณะกรรมการกองทุนจำนวนไม่น้อยกว่า 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน ประกอบด้วย กรรมการทั้งชายและหญิง ในสัดส่วนเท่าเทียมกัน ทั้งนี้หมายถึง มีจำนวนเท่ากันหรือใกล้เคียงกันขึ้นอยู่กับเวทีชาวบ้านที่เกี่ยวกับจำนวนและวิธีการเลือกสรรคณะกรรมการกองทุน ตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ดังนี้

- 2.1 องค์ประชุมของเวทีชาวบ้าน คือจำนวนสามในสี่ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
- 2.2 ร่วมกันกำหนดวิธีการและดำเนินการเลือกกันเอง
- 2.3 เลือกคณะกรรมการกองทุน ในช่วงระยะเวลาที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด
- 2.4 เลือกคนดีมีความรู้ ประสบการณ์ อีกทั้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

3. จัดทำระเบียบข้อบังคับ

เมื่อดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุนแล้วคณะกรรมการกองทุนและประชาชนได้ร่วมกันจัดทำระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุน (กตিকা) กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตนเอง โดยมีแนวทาง ดังนี้

- 3.1 ประเด็นที่ต้องเป็นไปตามระเบียบ ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด คือ
  - 3.1.1 วงเงินกู้ยืมรายหนึ่งไม่เกินสองหมื่นบาท หากเกินต้องให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัย แต่รายหนึ่งต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท
  - 3.1.2 ระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ยืมไม่เกินหนึ่งปี
- 3.2 ประเด็นต่าง ๆ คณะกรรมการกองทุนโดยความเห็นชอบของสมาชิกเป็นผู้กำหนด

4. การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เมื่อจัดทำระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารจัดการกองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุน (กตিকা) และสมาชิกจะต้องร่วมกันดำเนินการตามกติกาวางไว้ เช่น

- การรับสมาชิก
- การระดมทุน
- การจัดทำบัญชี
- การจัดระบบตรวจสอบ

- การมอบหมายภารกิจ ความรับผิดชอบของกรรมการ

5. การขอรับการจัดสรรเงินจากรัฐบาล

เมื่อกองทุนได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนเรียบร้อยแล้ว สามารถขอรับการจัดสรรเงินจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

5.1 การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

5.1.1 จัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ.2 ซึ่งขอรับแบบ กทบ.2 จากคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

5.1.2 ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารออมสินหรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน

5.1.3 เปิดบัญชีกับธนาคาร

5.2 การประเมินความพร้อมของกองทุน

เมื่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ยื่นขึ้นทะเบียนต่อธนาคารแล้วคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกันกองทุนหมู่บ้านจะประเมินความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน
2. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน
3. ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุน
4. ระเบียบข้อบังคับในการดำเนินการกองทุน
5. การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน หรือสมาชิกในการจัดการกองทุน
6. การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบ และข้อบังคับของกองทุน
7. การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

5.3 รับเงินจัดสรร

เมื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อนุมัติเงิน จัดสรรผลประเมินความพร้อมแล้วจะแจ้งให้กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองทราบ เมื่อกองทุนได้รับแล้วให้ติดต่อธนาคารเพื่อทำหลักฐานการรับเงินจัดสรร โดยมีเอกสาร ดังต่อไปนี้

1. สมุดบัญชีเงินฝากของกองทุน
2. มติที่ประชุม ซึ่งเห็นชอบและมอบหมายให้ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง เป็นผู้มีอำนาจในการทำนิติกรรมสัญญา กับ ธนาคาร ไปแสดง

ต่อออมสินหรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและมติดังกล่าว
 ต้องให้ประธานกรรมการกองทุนลงนามกำกับและรับรองสำเนาครบทุกหน้า
 บัตรประจำตัวประชาชนของคณะกรรมการกองทุน

4. หลักการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุน (คู่มือนักศึกษา หลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและประเมินโครงการ)

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็น โครงการที่มุ่งสนับสนุน การเพิ่มประสิทธิภาพบริการจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับการอนุมัติกองทุน แล้วเสร็จเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องนำไปสู่ความเข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคม และเศรษฐกิจ ชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิตให้เข้าศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการ และการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้นักศึกษา เกี่ยวกับ การปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้เป็นกิจกรรมหลักของนักศึกษา เน้นเนื้อหาหลักสูตร จะมุ่งเน้นเกี่ยวกับเนื้อหาการจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์การตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยด้วยเครื่องมือ

หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมิน ชิพโมเดล

(การประเมินเพื่อพัฒนา หน้า 90)

1. แนวคิดและรูปแบบการประเมินชิพของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model)

สตัฟเฟิลบีม กล่าวว่า “ การประเมิน เป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูล ที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศ ที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ” โดยมีแนวความคิดพื้นฐานและ ประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท

ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมิน ว่า รูปแบบการประเมินแบบ ชิพ (CIPP Model) ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมิน ก่อนการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้อง ดำเนินตามโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินโครงการ
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อที่จะหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลของการพัฒนา แก้ไขปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของ การยกเลิก การขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

การพิจารณาเงินกู้สำหรับสมาชิกสำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- การพิจารณาเงินกู้ชุมชนวัดเทพสถิตย์ มีเกณฑ์สำหรับพิจารณาเงินกู้ดังต่อไปนี้
- สมาชิกที่ประสงค์จะกู้เงินต้องทำเรื่องขอกู้ต่อคณะกรรมการกองทุนระบุวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนว่ากู้เพื่อไปประกอบอาชีพอะไร
  - คณะกรรมการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกิน 20,000 บาท ถ้าเกิน 20,000บาท ให้คณะกรรมการเรียกประชุมสมาชิกเพื่อพิจารณา วินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติรายหนึ่งต้องไม่เกิน 50,000บาท
  - กำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ ให้กรรมการพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้ของแต่ละรายในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญา ให้ผู้กู้เสียค่าปรับตามจำนวนระเบียบหรือข้อบังคับของกองทุน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท โดยมีรายละเอียด ของขั้นตอนการดำเนินงานการประเมิน กำหนดสิ่งที่ต้องการประเมิน การวิจัยนี้ผู้วิจัยทำการประเมินกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาทกำหนด วัตถุประสงค์ ว่าต้องการประเมินอะไรบ้าง การวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนด วัตถุประสงค์ของการประเมินไว้แล้ว ตามรายละเอียดที่ปรากฏใน บทที่ 1 การประเมินจะต้องมีตัวชี้วัด หรือตัวบ่งชี้ การวิจัยจะได้กำหนดตัวชี้วัด สำหรับการวัดสิ่งต่างแล้วคงที่จะได้กล่าวต่อไปในบทนี้

นอกเหนือจาก การกำหนดสิ่งที่ต้องการประเมิน กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดตัวชี้วัดแล้ว การประเมินต้องมีเครื่องมือ มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและทำขุสุดเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งจะได้กล่าวดังต่อไปนี้

1. วิธีการประเมินโครงการ

1.1 การประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ใช้วิธีการประเมินเชิงระบบ (System Approach) ของ Stufflebeam ที่เรียกว่า CIPP Model มาใช้ในการดำเนินการ CIPP มีความหมายตามตัวอักษรตัวแรกคือ

C : Context (บริบท) สภาพแวดล้อม

I : Input (ปัจจัยนำเข้า) ความสอดคล้องปัจจัยภายนอกวัตถุประสงค์โครงการ

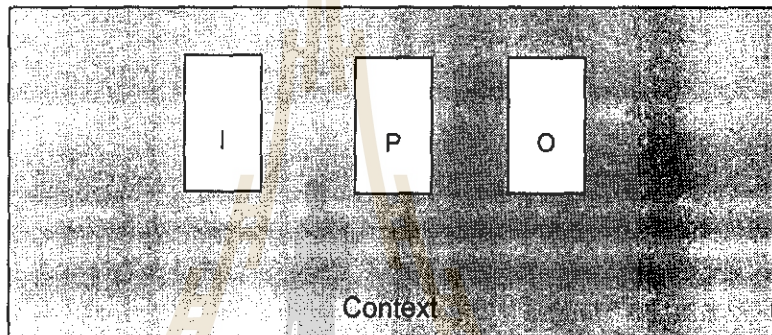
P : Process (กระบวนการ) กระบวนการดำเนินงาน

P : Product or Output (ผลผลิต) กระบวนการประเมินผลผลิตโครงการ Output

หน่วยระบบที่นำมาประเมินโครงการมี 4 ประเภท ตามรูปแบบของ CIPP Model มีดังนี้

- การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินทั่วไปของชุมชนท้องถิ่น คำว่า “บริบท” หมายถึง สภาพแวดล้อม ซึ่งอยู่รอบ ๆ หน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น
- การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้ง

- ปวงของหน่วยระบบการบริหารจัดการและหน่วยระบบกิจการของผู้กั
- การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของทั้ง 2 หน่วยระบบ คือ หน่วยระบบบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้กั
  - การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กั และหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กัแต่ละราย

แผนภาพที่ 1. องค์ประกอบของระบบ

จากแผนภาพที่ 1 เป็นองค์ประกอบของระบบ กรอบสี่เหลี่ยมใหญ่เป็นระบบที่ทำการประเมินซึ่งมรรงค์ประกอบของระบบ คือ

- C : Context (บริบท) สภาพทั่วไปของหน่วยระบบ
 I : Input (ปัจจัยนำเข้า) ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
 P : Product (กระบวนการ) กระบวนการของหน่วยระบบ
 P : Product or Output (ผลผลิต) ผลผลิตที่เกิดจากหน่วยระบบ

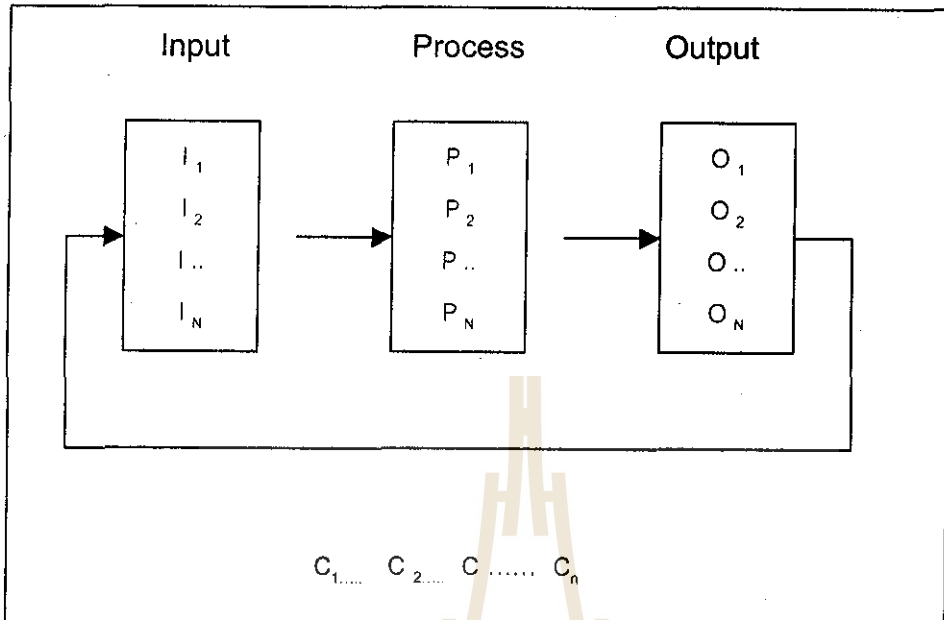
กระบวนการของ CIPP Model มีองค์ประกอบหรือตัวแปรหรือตัวชี้วัด ที่มีผลต่อส่วนรวมของโครงการ การประเมินจึงต้องมีตัวชี้วัด (Indicator) จะใช้อักษรย่อแทนแต่ละตัวดังนี้

ตัวชี้วัดของการประเมินบริบท (Context Indicator) คือ $C_1, C_2, \dots, C_n$

ตัวชี้วัดของการประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Indicator) คือ $I_1, I_2, \dots, I_n$

ตัวชี้วัดของการประเมินกระบวนการ (Process Indicator) คือ $P_1, P_2, \dots, P_n$

ตัวชี้วัดของการประเมินผลผลิต Output, Product Indicator) คือ $O_1, O_2, \dots, O_n$

แผนภาพที่ 2 แสดงภาพของตัวชี้วัดต่าง ๆ ในหน่วยระบบ A

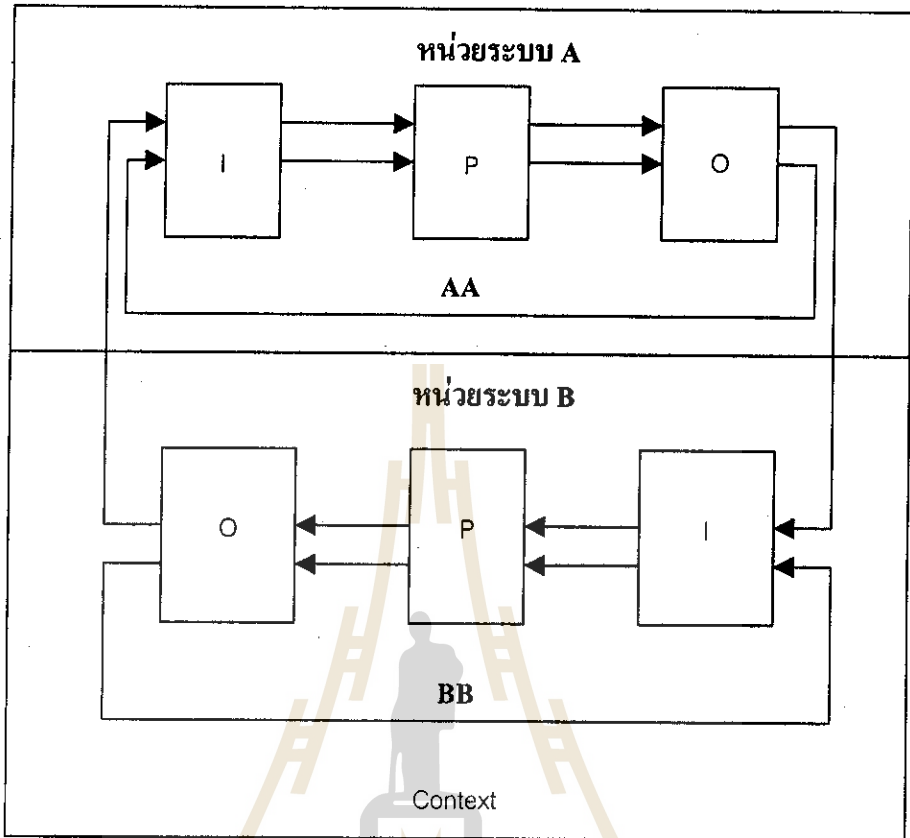
แผนภาพที่ 2 เป็นการทำงานของหน่วยระบบ A ในกรอบสี่เหลี่ยมใหญ่เป็น บริบท (Context) ซึ่งจะมีตัวแปรหรือตัวชี้วัดหลาย ๆ ตัวที่ใช้ในการประเมินโครงการในกระบวนการทำงาน คือ

Context (บริบท) ตัวชี้วัดบริบท คือ $C_1, C_2, \dots, C_n$

Input (ปัจจัยนำเข้า) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า คือ $I_1, I_2, \dots, I_n$

Process (กระบวนการ) ตัวชี้วัดกระบวนการ คือ $P_1, P_2, \dots, P_n$

Output , Product (ผลผลิต) ตัวชี้วัดผลผลิต คือ $O_1, O_2, \dots, O_n$

แผนภาพที่ 3 แสดงหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B

จากแผนภาพที่ 3 เส้นกรอบใหญ่เป็นระบบที่ต้องการประเมินทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วย หน่วยระบบ A ที่เรียกว่า หน่วยระบบการจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และหน่วยระบบ B เรียกว่า หน่วยระบบการดำเนินการกิจการของผู้กู้แต่ละราย ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านจะทำการประเมิน 2 หน่วยระบบ คือ หน่วยระบบ A และระบบ B ซึ่งมีบริบทร่วม จะเห็นได้ว่าผลผลิตของหน่วย A บางตัว จะเป็นปัจจัยนำเข้าของตัวเอง (หน่วยระบบ A) ในการดำเนินการในระยะต่อไป ผลผลิตของหน่วยระบบ A บางตัวจะเป็นปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B

ในทำนองเดียวกัน ผลิต ผลผลิตของหน่วยระบบ B ก็เป็นปัจจัยนำเข้าของตัวเอง และเป็นปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ได้ด้วย

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ทำการประเมิน 2 หน่วยระบบคือ

หน่วยระบบ A เป็นหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

หน่วยระบบ B เป็นหน่วยระบบการดำเนินการกิจการของผู้กู้แต่ละราย

ในการทำงานเดียว การประเมินโครงการ ถ้ามีหน่วยระบบหลายระบบในบริบทเดียวกัน ก็ใช้ตัวโครงสร้างระบบแบบเดียวกับที่กล่าวมาแล้วในตอนต้นที่กล่าวถึงหน่วยระบบ A ดังนั้นระบบที่ 2 จะใช้เรียกว่า หน่วยระบบ B

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย หมายถึงกลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นมาเป็นตัวอย่างเพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนของประชากรที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษาผลการศึกษาที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ย่อมเป็นผลการศึกษาจากประชากรด้วยเช่นกัน กลุ่มตัวอย่างต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. วิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชากร คือ การ สุ่มจากกลุ่มอาชีพในชุมชน คืออาชีพค้าขาย รับจ้าง
2. ขนาดกลุ่มตัวอย่างต้องเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร คือ กลุ่มอาชีพที่ประสบความสำเร็จในด้านการประกอบอาชีพ และ ด้านครอบครัว

3. ตัวชี้วัดและตัวแปรศึกษาที่ใช้ในการประเมินโครงการ

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยภาพรวมตามแนวความคิดเชิงระบบ ประกอบไปด้วย 2 หน่วยระบบ ดังนี้

1. หน่วยระบบ A หน่วยระบบการจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ เป็นตัวชี้วัด
2. หน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย เป็นตัวแปร

ดังนั้น ในการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อที่จะประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึงเป็นไปตามกรอบความคิดทฤษฎี ซิฟฟ์โมเดล ซึ่งได้รายตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบของการบริหารจัดการ และแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) สำหรับตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A ก็คือ ตัวชี้วัดที่กล่าวมาแล้ว
  - 2.1 นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
  - 2.2 เงิน 1 ล้านบาท
2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้

- 2.3 คณะกรรมการกองทุน
  - 2.4 เงินที่ผู้กู้ชำระคืน
  - 2.5 ผู้สมัครขอกู้
3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วย ตัวแปร ดังต่อไปนี้
    - 3.1 การคัดเลือกผู้กู้
    - 3.2 การแนะนำวิธีทำธุรกิจ
    - 3.3 การรับชำระหนี้
    - 3.4 การทำบัญชี
    - 3.5 การช่วยเหลือตลาด
  4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้
    - 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result)
      - 4.1.1 จำนวนผู้กู้
      - 4.1.2 ยอดเงินให้กู้
    - 4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)
      - 4.2.1 จำนวนผู้ที่กู้ได้
      - 4.2.2 จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน
      - 4.2.3 การขยายกิจการของผู้กู้
      - 4.2.4 การเกิดกิจการใหม่ ๆ ขึ้นภายในท้องถิ่น
    - 4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)
      - 4.3.1 กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง
      - 4.3.2 ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้
      - 4.3.3 ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด
      - 4.3.4 ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย ประกอบไปด้วย ตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้
  - 1.1 ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกับ ตัวชี้วัดระดับประเทศของหน่วยระบบ A
  - 1.2 ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น ซึ่งเน้นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกับ ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ A
  - 1.3 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปรดังนี้
    - 1.3.1 ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว
    - 1.3.2 ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ
    - 1.3.3 หนี้สินธนาคารของผู้กู้
    - 1.3.4 หนี้ภายนอกนอกระบบของผู้กู้
    - 1.3.5 อาชีพหลักของผู้กู้
    - 1.3.6 ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ
2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้
  - 2.1 เงินกู้ที่ได้มา
  - 2.2 เงินทุนต่าง ๆ
  - 2.3 สถานที่ และวัตถุดิบ
  - 2.4 เทคนิควิธีการทำงาน
  - 2.5 กำลังทำงาน
3. ตัวชี้วัดของกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
  - 3.1 การทำกิจการถูกวิธี
  - 3.2 การหาตลาดที่ดี
  - 3.3 การหาวัตถุดิบที่ดี
  - 3.4 การทำบัญชี
  - 3.5 การวิเคราะห์ประเมิน
4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้
  - 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result)
    - 4.1.1 รายได้เป็นเงิน

4.1.2 ผู้กู้ได้ผลิตเป็นสิ่งของ

4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

4.2.1 ผู้กู้ได้ขยายกิจการ

4.2.2 ผู้กู้ได้ทำการกิจการด้วยเทคนิควิธีที่ดีอันเนื่องมาจากการที่ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

4.3.1 ผู้กู้มีการพึ่งตนเอง

4.3.2 ผู้กู้มีสุขภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน

4.3.3 การกลับคืนถิ่นของประชาชน

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B มีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้กู้แต่ละรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนั้น เงินที่ผู้กู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น ต้องประเมินทั้ง 2 ระบบ เพราะหน่วยระบบ A จะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้กู้ชำระคืนจะเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินที่ผู้กู้ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่คนที่ดีในปริมาณที่มากพอ หน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จด้วย

ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดบริบท หมายถึง ตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมของหน่วยระบบ A เป็นสำคัญ

ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้าน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

1. บริบทระดับประเทศ เช่น สภาพของดิน , ป่าไม้ , สภาพศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
ตัวชี้วัด

บริบทของประเทศ คือ ตัวชี้วัดบริบทรอบนอก

ประกอบไปด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้

1. ความยากจนของประเทศ
2. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

3. ภาวะการขาดดุลของประเทศ
4. สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
5. ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน
6. บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคนเรียกว่า ความล่มสลายของท้องถิ่นชนบท
7. ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

2. บริบทระดับท้องถิ่น เช่น สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน สภาพป่าและหนองน้ำ สภาพที่ดินทำกินของชาวบ้าน

ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบไปด้วย ตัวแปรตาม บร. 1 ดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาของชุมชน
หมู่บ้านชุมชนวัดเทพสถิตย์ เดิมเป็นป่ากฐินและภูเขาล้อมรอบต่อมาได้มีชาวบ้านมาอยู่อาศัย และได้มีวัดมาสร้างอยู่ในหมู่บ้าน ชื่อว่าวัดเทพสถิตย์ ชาวจึงตั้งชื่อหมู่บ้านตามวัดที่เป็นศูนย์กลางของหมู่บ้านว่าชุมชนวัดเทพสถิตย์ ตามชื่อวัดจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 17 ปีแล้ว
2. สภาพปัจจุบัน ชุมชนวัดเทพสถิตย์มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีรายได้ มีอาชีพมีงานทำเพราะได้กู้เงินกองทุน 1 ล้านบาทไปประกอบอาชีพ
3. ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้านเศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้นกว่าเดิมมากเพราะชาวบ้านในชุมชนส่วนใหญ่มีงานทำและมีอาชีพรองรับ จากเงินกองทุนหนึ่งล้านบาท
4. ด้านวัฒนธรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้นชาวบ้านก็ให้ความร่วมมือกันดี เช่นพิธีกลางทำบุญกลางบ้านที่ผ่านมา เมื่อเดือนเมษายน
5. ข้อมูลด้านอื่นๆ
  - 5.1 ลักษณะบางประการด้านเศรษฐกิจและอาชีพ เช่น การมีหนี้สินของชาวบ้าน การมีที่ทำกินของตนเอง การเช่าที่ทำกิน การมีทัศนคติอยากได้สิ่งนั้น การตลาดสำหรับผลผลิต และระดับฐานะทางการเงินหรือสินทรัพย์
  - 5.2 วัฒนธรรมประเพณี หรือแบบแผนการดำเนินชีวิตที่เด่น ๆ ของท้องถิ่น
  - 5.3 ลักษณะบางประการที่เป็นศักยภาพในด้านดี ซึ่งจะเอื้อต่อการสร้าง

- ความเข้มแข็ง อย่างยั่งยืนให้แก่ชุมชน เช่นความสามัคคี ความขยัน
- 5.4 ลักษณะบางประการที่สื่อแสดงถึงความไม่เข้มแข็งของชุมชน เช่น การละทิ้ง ท้องถิ่น การแตกแยกของครอบครัว ความไม่สามัคคี

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือทางสังคม

- การสังเกต การดำเนินงานและบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุน
- การสัมภาษณ์ กองทุนหนึ่งล้านบาทที่นำไปเอาไปประกอบอาชีพอะไรบ้างในชุมชน
- แบบสอบถาม ประชาชนในชุมชนว่ากองทุนหนึ่งล้านบาทมาช่วยให้ความเป็นอยู่ดีขึ้นในด้านใดบ้าง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

แนวทางการดำเนินงานด้านข้อมูล ในการทำสารนิพนธ์ไม่ได้เน้นความเคร่งครัดในวิธีวิจัยที่จะมุ่งควบคุมการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลแต่มุ่งให้ได้เนื้อหาสาระ และข้อหลักวิชาที่รวบรวมมาได้ ดังนั้น จึงไม่ได้แสดงวิธีการโดยละเอียดในการเก็บข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล สำหรับแต่ละตัวชี้วัดขึ้นอยู่กับลักษณะและธรรมชาติของตัวชี้วัดนั้น ๆ ทั้งตัวชี้วัดของหน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้รู้ และตัวชี้วัดของหน่วยระบบ การดำเนินกิจการของผู้รู้แต่ละราย

วิธีการที่ใช้เก็บข้อมูลและการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ประกอบด้วยหลายวิธีอัน ได้แก่

1. การสังเกต การดำเนินงานกองทุนที่มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงานหรือไม่
2. การสัมภาษณ์ สัมภาษณ์จากกลุ่มอาชีพในชุมชน
3. การอภิปรายกลุ่ม จัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

วิธีสังเคราะห์ข้อมูล ในการสังเคราะห์ข้อมูลที่เก็บมาได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลในเรื่องเดียวกันมาประมวลเข้าด้วยกัน ถ้าพบว่า มีข้อแตกต่างก็ทำการตรวจสอบกับแหล่งที่มา หรือ แหล่งอื่นที่มีความเชื่อถือได้ จากนั้นนำมาเรียบเรียงและจัดเกลาจนได้ประเด็นที่ชัดเจน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จำนวนผู้รู้เงินกองทุน 1 ล้านบาท จากจำนวนที่คณะกรรมการอนุมัติให้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ กองทุน 1 ล้านบาทบรรลุเป้าหมายทำให้คนในชุมชนมีงาน
ทำ มีรายได้และทำให้ความเป็นอยู่ของคนในชุมชนดีขึ้น จากการนำเงินมาส่งดอกเบี้ยเป็นไปตาม
ระเบียบที่รัฐบาลตั้งไว้

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ผลการติดตามการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ชุมชนวัดเทพสถิตย์ ประกอบด้วย การรายงานข้อมูลที่ได้ตามกรอบความคิดทฤษฎี ชิพโมเดล (CIPP MODEL) ซึ่งเป็นการรายงานตามวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

โดยที่จะใช้หลักการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Evaluation) เป็นสำคัญ ดังนั้นสำหรับตัวชี้วัดหรือตัวแปรที่ผู้ประเมินไม่สามารถตั้งเกณฑ์การตัดสินค่า “ ดี – เกว ” ก็จะนำข้อมูลสภาพจริงเท่านั้น ส่วนตัวชี้วัดใดที่สมควรตั้งเกณฑ์ตัดสินค่าได้ ก็จะแสดงเกณฑ์นั้นอย่างชัดเจน ควบคู่ไปกับการนำเสนอข้อมูล และเสนอผลการตัดสินค่าของข้อมูล

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

ปัจจุบันประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาความยากจนอยู่ในขณะนี้ ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ และปัจจุบันเศรษฐกิจไทยมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วมาก การเจริญเติบโตของเศรษฐกิจดังกล่าวดำเนินไปเพื่อให้ทันความเจริญก้าวหน้าและหนีให้พ้นกับความล่าช้าลง ในขณะที่เดียวกันสังคมไทยเป็นสังคมชนบทที่มีพื้นฐานการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และประสบกับปัญหาการเพิ่มของประชากร และมีการเปลี่ยนแปลงสภาพ ดิน ฟ้า อากาศ อยู่ตลอดเวลาตามสภาพฤดูกาลที่เปลี่ยนแปลง และส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การพึ่งพาเกษตรกรรมมาเป็นอุตสาหกรรมจึงมีผลให้โครงสร้างทางสังคมเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบทมาเป็นสังคมเมืองมากขึ้น และมีการอพยพย้ายถิ่นฐานแรงงาน รวมทั้งการดำเนินชีวิตและค่านิยมจะมุ่งเน้นวัตถุมากขึ้น และทำให้ครอบครัวสังคมชนบท และทรัพยากรธรรมชาติท้องถิ่นเสื่อมลง และไม่มีสิ่งใหม่มาทดแทน และการพัฒนาเศรษฐกิจบางอย่างทำให้ชุมชนยากจน และด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจเป็นบ่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน เช่น ประชาชนว่างงาน มีรายได้น้อย ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และปัญหาคุณภาพชีวิตก็ตามมาอีกด้วย (โกศล วาจรรงค์ 2532. ปัญหาสังคมไทย หน้า 30)

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

ความสำคัญของ SMEs ต่อระบบเศรษฐกิจไทย ซึ่ง SMEs เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นวิสาหกิจที่มีความเหมาะสม มีความคล่องตัวในการปรับสภาพให้เข้ากับสถานทั่วไปของประเทศ อีกทั้งยังเป็นวิสาหกิจที่ใช้เงินทุนที่ต่ำกว่าวิสาหกิจขนาดใหญ่ และยังช่วยรองรับแรงงานจากภาคเกษตรกรรม เมื่อหมดฤดูปลูก รวมทั้งเป็นแหล่งที่สามารถรองรับแรงงานที่เข้ามาใหม่ เป็นการป้องกันอพยพของแรงงานเข้ามาทำงานในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล จึงช่วยกระจายการกระจุกของโรงงานกิจการวิสาหกิจในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลไปสู่ภูมิภาค ก่อให้เกิดการพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทั้งในส่วนภูมิภาค และของประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

(วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร, 2542.วิพากษ์เศรษฐกิจทุนนิยม คืบสู่ชุมชน. หน้า 22)

1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

1. ตัวเลขสินค้านำเข้าปรากฏในดุลการค้าในบ้างระยะอาจรวมรายการสินค้าที่นำเข้ามาโดยมิได้ชำระเงินตราต่างประเทศ ปนอยู่ด้วย เช่นสินค้าที่ได้รับการช่วยเหลือจากต่างประเทศ
2. ดุลการค้าที่คำนวณปริมาณสินค้าออกและสินค้าเข้าจากราคาที่ต่างกัน (สุรานันท์ โพธิ์ชาธาร เอกสารประกอบการสอนรายวิชาเศรษฐศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา หน้า 32 พ.ศ.2542)

1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

สภาพแวดล้อมประกอบด้วยธรรมชาติทางน้ำ พื้นดิน อากาศ ตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่มีผลต่อการดำรงชีวิตประจำวัน ในอดีตสภาพแวดล้อมดีกว่าปัจจุบันเพราะคนมีน้อย ธรรมชาติถูกทำลายน้อย การแสวงหาอำนาจ บารมี ความร่ำรวยไม่มากเหมือนทุกวันนี้ ที่หาทางเข้าไปทำลายไปเบียดเบียนธรรมชาติทั้งที่ถูกต้องและประโยชน์โดยรวม และผิดกฎหมายเพื่อประโยชน์ส่วนตนเอง จึงทำให้สภาพแวดล้อมเสียหายมากในปัจจุบัน และเป็นนโยบายสำคัญอย่างหนึ่งที่ทางรัฐช่วยกันรณรงค์ไปยังทุกกลุ่มอาชีพ กลุ่มวัย นอกจากนี้สภาพแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญที่การบริหารภาครัฐแต่ละโครงการ ต้องคำนึงว่าต้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในสังคมนั้น ๆ หรือไม่ ต้องศึกษาสภาพแวดล้อมทั้งปัจจัยทางเศรษฐกิจ ระบบโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม โครงสร้างทางสังคม โครงสร้างของชนชั้นและขบวนการติดต่อสื่อสาร หากสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ หรือวัฒนธรรม

ธรรม ระบบการบริหารจะต้องได้รับการเปลี่ยนแปลงไปด้วย ทั้งนี้เพื่อความสามารถบริหารงานตามสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์ .2541 วิเคราะห์ปัญหาสังคมไทย.หน้า 55)

1.1.5 ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

หนี้สินของประชาชนเกิดจาก ความยากจนที่สุดการขาดที่ดินทำกิน ขาดการศึกษา ขาดรายได้ ราคาผลผลิตตกต่ำ ประสบกับภัยธรรมชาติ ตลอดจนการนำเงินกู้ไปใช้ผิดประเภทไม่มีการส่งครบกำหนดเมื่อถึงเวลาคืนเงินกู้ เกิดความเดือดร้อน อยากให้รัฐบาลช่วยเหลือในด้านหนี้สินให้ปลอดหนี้ให้กับประชาชนที่เป็นหนี้ พักชำระหนี้ตามมาต้องกู้หนี้ยืมสินมาแก้ไข ปัญหาบ้างก็พอกหางหมูยากที่จะแก้ไข บ้างก็ทำร้ายตนเองและครอบครัวเมื่อแก้ปัญหาไม่ได้ นอกจากนี้ที่กล่าว ยังมีหนี้สินที่เกิดจากสาธารณะของรัฐบาลหรือข้อผูกพันจากรัฐบาลเกิดจากการกู้ยืมโดยตรงและการค้าประกันเงินโดยรัฐบาล รวมทั้งเงินปรัวรรษ ที่รัฐบาลรับรอง ที่มีทั้งระยะสั้นระยะกลางและระยะยาว การกู้เงินจากสถาบันการเงินภายในประเทศ และการกู้เงินมาจากภายนอกประเทศ มาเพื่อใช้จ่ายในการลงทุนของรัฐ เพราะเก็บรายได้ไม่เท่ากับรายจ่าย เพราะรักษาดุลระหว่างรายได้กับรายจ่าย รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ รวมทั้งใช้จ่ายในกรณีจำเป็นเร่งด่วน

(สุพัตรา สุภาพ ม.ป.ป. ปัญหาสังคมไทย. หน้า 68)

1.1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท

บางคน เรียกว่า ความล่มสลายของท้องถิ่นชนบทปัจจุบันสังคมชนบทประเทศเป็นสังคมที่มีความอ่อนแอหลาย ๆ ด้าน เช่น ระบบเศรษฐกิจปัจจุบันซึ่งในประเทศจะเป็นแบบอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ เข้ามาทำให้ชนบทมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพไปสู่การค้า และต้องอาศัยเงินเป็นปัจจัยที่สำคัญและทางอุตสาหกรรมมีการพัฒนาขึ้นไปเรื่อย ๆ และต้องการแรงงานเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต จึงทำให้มีการอพยพย้ายถิ่นฐานของประชากรในชนบทเป็นจำนวนมาก เพื่อเข้าสู่รูปแบบอุตสาหกรรมแทนรูปแบบเกษตรกรรม จึงทำให้สังคมชนบทมีความอ่อนแอลงรวมทั้งระบบที่เคยเป็นตัวแปรเสริมที่ทำให้เกิดความมั่นคงในชีวิต เช่น ระบบครอบครัวมีขนาดเล็กลง เป็นครอบครัวเดี่ยว ขาดความอบอุ่นและเปราะบาง เครือญาติขาดความสัมพันธ์ที่ดี และทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมลง และปัญหาต่าง ๆ ก็ตามมาในสังคมชนบท

(ด่วน สุพัตรา สุภาพ ม.ป.ป. ปัญหาสังคมไทย. หน้า 43)

1.1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

ปัจจุบันค่านิยมไทยเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเดิม เพราะประเทศไทยได้นำกระแสค่านิยมมาจากตะวันตกการดำเนินชีวิตและค่านิยมจะมุ่งเน้นวัตถุมากขึ้น เช่น เสื้อผ้า ผัก ผลไม้ และเครื่องอุปโภคและบริโภคต่าง ๆ ที่สั่งนำเข้าจากต่างประเทศและสั่งมามากขึ้นในปัจจุบัน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค จึงทำให้กระแสวัฒนธรรมและค่านิยมเปลี่ยนแปลงไป และการปลูกเร้า กระตุ้นจิตสำนึก “ชาตินิยม” ของคนไทยทั้งแผ่นดิน ยังคงมีกระแสไม่รุนแรง และหนักแน่นเพียงพอที่จะทำให้คนไทย ได้ตระหนักถึงภัยคุกคามทางด้านเศรษฐกิจที่รุกคืบใกล้ตัวคนไทยทุกกลมหายใจเข้าออกตลอดเวลาและให้หันกลับมาร่วมมือประสานพลังแผ่นดินเพื่อฟื้นฟูคุณค่าภูมิปัญญาไทย เช่น ค่านิยม กินของไทย ใช้ของไทย เงินทองไม่สูญหายไปไหน ประโยชน์ยังเกิดขึ้นกับไทยทุกคน

(ชาติธิดา กรรณสูต 2537. สะท้อนวัฒนธรรมไทย เล่มที่ 1 หน้า 19)

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1. ประวัติความเป็นมาของชุมชนวัดเทพสถิตย์ ต.ปากช่อง อ.ปากช่อง
2. สภาพปัจจุบัน ในสภาพปัจจุบันชุมชนวัดเทพสถิตย์เจริญขึ้นมีหมู่บ้านจัดสรรมาสร้างที่อยู่อาศัยทำให้ชุมชนวัดเทพสถิตย์น่าอยู่มีผู้คนมากขึ้น มีไฟฟ้า มีน้ำประปา โทรศัพท์ ถนนลาดยาง
3. ด้านเศรษฐกิจชุมชนวัดเทพสถิตย์ ด้านเศรษฐกิจชุมชนวัดเทพสถิตย์อยู่ในระดับปานกลาง ค้าขายก็ดี เพราะใกล้ตลาดค้าส่ง ทำการเพาะปลูกก็สะดวก เพราะทรัพยากรใน อำเภอปากช่องดีจะเป็นแหล่งซื้อขายสินค้าขนาดย่อม โดยจะผ่านพ่อค้าคนกลาง ประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมมาก เช่น ค้าขาย เลี้ยงสัตว์ ทำไร่ ทำสวน ธุรกิจส่วนตัว จึงทำให้ภาวะการลงทุนสูงในช่วงนี้และบางครั้งไม่คุ้มต่อการลงทุนทำให้ขาดทุน เป็นเหตุทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ที่หนี้มสินกันมากทำให้เป็นหนี้รายจ่ายมากกว่ารายรับ
4. ด้านวัฒนธรรม ในชุมชนวัดเทพสถิตย์มีการสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมต่อ ๆ กันมา จนถึงปัจจุบัน โดยการรวมกลุ่มกันขึ้น กำหนดคกฏเกณฑ์ ต่าง ๆ การกำหนดวิถีชีวิต ความเชื่อที่ต้องปฏิบัติตาม

5. ข้อมูลด้านอื่น ๆ ได้แก่

ลักษณะบางประการด้านเศรษฐกิจและอาชีพ เช่น การมีหนี้สินของชาวบ้าน การมีที่ทำกินของตนเอง การเช่าที่ทำกิน การมีทัศนคติอยากได้สิ่งนั้น สิ่งนั้นจึงต้องขายทรัพย์สินเดิมหรือกู้หรือยืมสิน การตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ และระดับฐานะทางการเงินหรือสินทรัพย์

วัฒนธรรมประเพณี หรือแบบแผนการดำเนินชีวิตประเพณีประจำหมู่บ้านมีมาตั้งแต่ดั้งเดิม มีดังต่อไปนี้

เดือน มกราคม	ทำบุญประเพณี	ทำบุญตักบาตรวันขึ้นปีใหม่
เดือน กุมภาพันธ์	ทำบุญประเพณี	ไม่มี
เดือน มีนาคม	ทำบุญประเพณี	ไม่มี
เดือน เมษายน	ทำบุญประเพณี	ทำบุญกลางบ้าน,งานวันสงกรานต์
เดือน พฤษภาคม	ทำบุญประเพณี	ไม่มี
เดือน มิถุนายน	ทำบุญประเพณี	ไม่มี
เดือน กรกฎาคม	ทำบุญประเพณี	ทำบุญวันเข้าพรรษา
เดือน สิงหาคม	ทำบุญประเพณี	ทำบุญตักบาตรวันแม่
เดือน กันยายน	ทำบุญประเพณี	ไม่มี
เดือน ตุลาคม	ทำบุญประเพณี	ทำบุญตักบาตรวันออกพรรษา
เดือน พฤศจิกายน	ทำบุญประเพณี	ไม่มี
เดือน ธันวาคม	ทำบุญประเพณี	ไม่มี

การถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีงานต่าง ๆ จะมีทุกปีการทำบุญและประเพณีต่าง ๆ จะมีการเสี่ยงทำนายโชคชะตาหมู่บ้าน ของผู้อาวุโส ว่าในแต่ละปีโชคชะตาของหมู่บ้านเป็นอย่างไร แก้ไขอย่างไรจึงทำให้หมู่บ้านอยู่เย็นเป็นสุขอย่างเดิม

- 3) ลักษณะบางประการที่เป็นศักยภาพในด้านดี ซึ่งจะเอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนให้แก่ชุมชน เช่น ความสามัคคี ความขยัน เป็นต้น
- 4) ลักษณะบางประการที่สื่อแสดงถึงความไม่เข้มแข็งของชุมชนวัดเทพสถิตย์ เช่น การพนัน การลักทรัพย์ เป็นต้น

1.3 ลักษณะประชากร

ชุมชนวัดเทพสถิตย์ มีจำนวนประชากร 554 คน แยก ชาย 236 คน หญิง 318 คน ซึ่งเพศหญิงมีจำนวนมากกว่า คิดเป็นร้อยละคือ เพศหญิง ร้อยละ 57 % เพศชาย ร้อยละ 42 % กลุ่มช่วงอายุของประชากรชุมชนวัดเทพสถิตย์ ได้จำแนกตามลักษณะของประชากรดังนี้

1.3.1 ประชากร

1 วัน - 3 ปีเต็ม	จำนวน 21 คน	ร้อยละ 3.7
3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	จำนวน 23 คน	ร้อยละ 4.15
6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	จำนวน 48 คน	ร้อยละ 8.7
12 ปี 1 วัน - 15 ปีเต็ม	จำนวน 27 คน	ร้อยละ 4.9
15 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	จำนวน 35 คน	ร้อยละ 6.3
18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	จำนวน 329 คน	ร้อยละ 59.3
50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	จำนวน 39 คน	ร้อยละ 7
☐ ☐ 60 ปี 1 วัน ขึ้นไป	จำนวน 32 คน	ร้อยละ 5.8

1.3.2 ด้านการศึกษา

สมาชิกในชุมชนวัดเทพสถิตย์ได้สำเร็จการศึกษาระดับ

ประถมศึกษาปีที่ 4

ประถมศึกษาปีที่ 6

มัธยมศึกษาตอนต้น หรือ ม.ศ 3

มัธยมศึกษาตอนปลาย

ป.ว.ช

ป.ว.ศ

ปริญญาตรี

ไม่สามารถสรุปได้ว่าเรียนจบแต่ชั้นกี่คนเพราะข้อมูลเอกสารที่
สัมภาษณ์มาไม่ชัดเจน

1.3.3 การประกอบอาชีพ

อาชีพทำนา 130 ครอบครัว

อาชีพค้าขาย 7 ครอบครัว

รับราชการ 15 ครอบครัว

1.3.4 ครอบครัวที่มีที่ดินทำกินเป็นของตัวเอง

ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองส่วนมากจะเช่าที่ทำกิน

1.3.5 รายได้ของประชาชนในหมู่บ้านแต่ละปีในแต่ละครอบครัว

1,000 – 5,000	บาท	มี	5	ครอบครัว
5,001 – 10,000	บาท	มี	23	ครอบครัว
10,001 – 20,000	บาท	มี	17	ครอบครัว
20,001 – 30,000	บาท	มี	14	ครอบครัว
30,001 – 50,000	บาท	มี	12	ครอบครัว
50,001 – 100,000	บาท	มี	6	ครอบครัว

1.4 แหล่งน้ำในหมู่บ้าน

แหล่งน้ำปัจจุบัน (มีทั้งของสาธารณะและส่วนบุคคล)

- น้ำบาดาล 2 บ่อ ใช้ได้ตลอดปี
- ใช้น้ำประปา มีทุกหลังคาเรือน ใช้ได้ตลอดปี

ในหมู่บ้านชุมชนวัดเทพสถิตย์ ปัจจุบันมีแหล่งน้ำที่เพียงพอต่อการอุปโภค บริโภค ตลอดปี และเพียงพอ เพราะใช้น้ำจากลำตะคอง

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านชุมชนวัดเทพสถิตย์โดยภาพรวม มีดังต่อไปนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (คณะกรรมการ- กองทุนหมู่บ้านชุมชนวัดเทพสถิตย์)

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

- 1) นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง - แห่งชาติจากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวชุมชนวัดเทพสถิตย์พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่จะเห็นความสำคัญของโครงการกองทุนหมู่บ้านมาก และให้ความสำคัญกับโครงการนี้และเข้าใจถึงหลักการต่างๆ ที่ทางรัฐบาลกำหนดไว้
- 2) โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ได้จัดสรรงบประมาณให้กองทุนหมู่บ้านชุมชนวัดเทพสถิตย์ จำนวน 1 ล้านบาท และทางคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชุมชนวัดเทพสถิตย์ได้จัดสรรเงิน 1 ล้านบาท ให้กับสมาชิกได้กู้ยืมไปลงทุนประกอบอาชีพแล้ว จำนวน 39 คน เป็นเงิน 660,000 บาทโดยที่สมาชิกได้กู้

ไปดำเนินการกิจการของตนเองโดยปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ตามระเบียบข้อบังคับที่ทางกองทุนหมู่บ้านชุมชนวัดเทพสถิตย์กำหนดไว้

- 3) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชุมชนวัดเทพสถิตย์ เป็นคณะกรรมการที่เกิดจากการคัดเลือกของประชาชนในหมู่บ้านชุมชนที่แท้จริง และได้คัดเลือกบุคคลที่มีความเหมาะสมที่จะทำงานนี้ กล่าวคือ มีความเสียสละ อดทน มีความมุ่งมั่น มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ มีความโปร่งใส และเข้าใจ
- 4) เป็นปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A
  - (1) จัดเวทีชาวบ้านและเวทีตำบล โดยมีคณะกรรมการกองทุนและสมาชิกกองทุนเข้าร่วม และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาเป็นวิทยากรบรรยายเกี่ยวกับการทำบัญชี การส่งเงินต้นและดอกเบี้ยคืนกองทุนหมู่บ้าน และการกู้เงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ที่ถูกต้อง
  - (2) การติดตามการใช้เงินของสมาชิกให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่สมาชิกเสนอขอกู้

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

- 1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุนหมู่บ้านชุมชนวัดเทพสถิตย์ พบว่า
  1. พิจารณาตามความเหมาะสมของโครงการที่สมาชิกขอกู้ พิจารณาถึงความเป็นไปได้ของการเขียนโครงการ
  2. การจัดลำดับความน่าเชื่อถือของสมาชิกขอกู้ พิจารณาจากครอบครัวและรายได้
  3. ผู้กู้ มีความเสียสละ อดทน อดออม เห็นความสำคัญของกองทุน พิจารณาจากเงินฝากออมทรัพย์สั่งจะ และการเข้าร่วมประชุม , การเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น
- 2) กระบวนการทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านชุมชนวัดเทพสถิตย์พบว่า
  1. มีแบบฟอร์มการทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย ทุกประเภท ได้รับการตรวจสอบและคำแนะนำจากพัฒนาชุมชน
  2. คณะกรรมการมีความเข้าใจการทำบัญชี ที่ถูกต้อง ได้รับการตรวจสอบและคำแนะนำจากพัฒนาชุมชน
  3. มีการจัดอบรมคณะกรรมการในเรื่องการจัดทำบัญชี จัดอบรมจากพัฒนาชุมชน

ชนกาครูบาลและหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้อง

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) ผลโดยตรง พบว่า

จุดเด่น

- (1) คณะกรรมการมีการจัดทำบัญชีที่ถูกต้อง มีการติดตามการใช้เงินของสมาชิกที่เสนอเข้าไปใช้ให้ถูกหลักวัตถุประสงค์ ตามที่ระบุไว้
- (2) การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีความโปร่งใส ยุติธรรม และเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ
- (3) การบริหารงานของคณะกรรมการ มีความโปร่งใส ยุติธรรม ถูกต้อง

จุดด้อย

- (1) คณะกรรมการกองทุนมีการจัดอบรมให้กับสมาชิกน้อยมากและขาด
- (2) การประชาสัมพันธ์ การสร้างความเข้าใจการดำเนินงานของสมาชิก โดยรวม คณะกรรมการบางคนทำหน้าที่น้อยมาก

2) ผลกระทบโดยตรง พบว่า

จุดเด่น

- คณะกรรมการได้รับความรู้ ความเข้าใจ และมีประสบการณ์ ในการจัดการบริหารกองทุน

จุดด้อย

- คณะกรรมการบางคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากประโยชน์ส่วนรวม นำความรู้ ประสบการณ์ ไปใช้ในทางที่ผิด

3) ผลกระทบโดยอ้อม พบว่า

จุดเด่น

- คณะกรรมการกองทุนมีการบริหารงานที่ดีจะมีการผลักดันหมุนเวียนกันอย่างผูกขาด

จุดด้อย

- การบริหารงานกองทุนบางครั้งขาดการประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกทราบ

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้ดูแลราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

ประสบการณ์ในการดำเนินงานกิจการของผู้ดูแล

จุดเด่น

- (1) การเสนอโครงการของผู้ดูแลของสมาชิกนั้น ตรงตามวัตถุประสงค์
- (2) เงินที่สมาชิกของผู้ดูแลตรงตามที่เสนอของผู้ดูแลมีความพอใจกับการ
- (3) ยืมเงินกองทุนไปประกอบอาชีพและดอกเบี้ย

จุดด้อย

- (1) ผู้ดูแลบางรายขาดความรู้ประสบการณ์ ในการประกอบอาชีพ และผู้ดูแลเดิม
- (2) มีหนี้สิน และมาขอกู้เงินกองทุน จึงทำให้มีหนี้สินเพิ่มขึ้น
- (3) ผู้ดูแลบางรายได้นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ และการติดตามก็ทำได้ยากเนื่องจากอยู่ต่างจังหวัด

2.2.2 ผลการประเมิน ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B

จำนวนเงินที่ได้จากการกู้กองทุน

จุดเด่น

- 1) สมาชิกมีโอกาสได้รับความรู้จากเวทีชาวบ้าน
- 2) สมาชิกสามารถตรวจสอบสภาพคล่องและการบริหารกองทุนได้ตลอดเวลา
- 3) เงินกองทุนสมาชิกมีส่วนร่วม โดยการเข้ามามีหุ้น และมีเงินสั่งจะสะสมประจำเดือน

จุดด้อย

- 1) ผู้ดูแลบางรายไม่ให้ความร่วมมือ และขาดการร่วมมือ
- 2) การประชาสัมพันธ์ยังไม่ดีพอ ที่จะแจ้งข่าวสารให้สมาชิกทราบ

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B

การทำกิจกรรมอย่างถูกวิธี ของผู้ดูแลราย พบว่า

จุดเด่น

- (1) สมาชิกมีการวางแผนที่จะนำเงินไปลงทุนประกอบอาชีพ และหาตลาดได้ คคยมีช่องทางการจัดจำหน่าย
- (2) ผู้กู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพเต็ม และมีประสบการณ์
- (3) วัตถุประสงค์ที่อยู่ในชุมชนได้นำมาใช้เกิดประโยชน์สูงสุด

จุดด้อย

- (1) ขาดโอกาสที่จะเข้าถึงตลาดยังไม่ดีพอ
- (2) ไม่มีการพัฒนาอาชีพจากเดิมที่เป็นอยู่ให้ดีขึ้น
- (3) ไม่มีการวางแผนในการใช้วัตถุประสงค์ที่ดี

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

1) ผลโดยตรง

จุดเด่น

- (1) สมาชิกกองทุนมีเงินเพิ่มมากขึ้น
- (2) จากการเพิ่มทุนทำให้สมาชิกมีผลผลิตมากขึ้น

จุดด้อย

- (1) สมาชิกมีรายได้ไม่แน่นอน และไม่ทราบข้อมูลของสมาชิก
- (2) ผลผลิตที่ได้ไม่ต่อเนื่อง

2) ผลกระทบโดยตรง

จุดเด่น

- มีเงินทุนเพิ่มมากขึ้นสามารถขยายกิจการและมีรายได้มากขึ้น

จุดด้อย

- การบริหารจัดการเงินกู้ไม่ดีพอ

3) ผลกระทบโดยอ้อม

จุดเด่น

- ภายในชุมชนมีสภาวะเศรษฐกิจสภาพคล่อง มีโอกาสสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกภายในชุมชนมากขึ้น

จุดด้อย

- การใช้เงินทุนที่ผิดวัตถุประสงค์
- ขาดหลักการที่ดีในการบริหารเงินกู้ ไปประกอบอาชีพ

3. ประเมินวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

เป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พบว่า

3.1.1 การเกิดกองทุน ชุมชนวัดเทพสถิตย์ มีดังต่อไปนี้

- 1) สมาชิกทุกคนได้มีส่วนร่วมในการจัดการบริหารกองทุน ได้ร่วมคิดร่วมทำ และได้ตัดสินใจ ในการดำเนินงานและการแก้ปัญหาต่าง ๆ
- 2) สมาชิกมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนและแก้ปัญหา และพัฒนาชีวิตของตนให้ดียิ่งขึ้น
- 3) สมาชิกมีจิตสำนึก ในการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- 4) สมาชิกกองทุนได้กำหนดผู้นำในด้านต่าง ๆ โดยวิธีของตนเอง และเกิดความพึงพอใจ ในการคัดเลือกผู้นำที่ดี

3.1.2 ระบบบริหารกองทุน วัดเทพสถิตย์ พบว่า

- 1) มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ในอาชีพ
- 2) ชาวบ้าน ไม่กล้าแสดงออก หรือแสดงความคิดเห็นใดๆ มากนัก
- 3) มีการพัฒนาการจัดระบบบริหารกองทุนดียิ่งขึ้น
- 4) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนมากขึ้น เป็นระบบขึ้น
- 5) มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาจัดอบรมให้ความรู้ และเพิ่มประสบการณ์

3.1.3 การเรียนเพื่อการเรียนรู้พึ่งตนเองในชุมชน พบว่า

- 1) การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีมีประสบการณ์
- 2) หลักการพึ่งตนเอง โดยยึดหลักความเสมอภาค ไม่เอาัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน จึงทำให้เกิดการพึ่งตนเองที่ดี
- 3) มีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ มีการศึกษาหาความรู้โดยตนเอง โดยการผ่านกระบวนการคิด การแก้ปัญหา และการดำเนินการแล้ว

3.1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน พบว่า

- 1) สมาชิกมีความคิด มีความรับผิดชอบ มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบใช้เศรษฐกิจแบบพอ เพียง การพึ่งตนเอง และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 2) กลุ่มสมาชิกมีความเป็นอิสระ สามารถตัดสินใจ และดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม

สามารถพึ่งพาตนเองได้ หรือแก้ปัญหาที่สมาชิกกำลังประสบปัญหาและแก้ไขปัญหาได้ในที่สุดและสมาชิกในชุมชนมีหลักการต่าง ๆ อย่างชัดเจน และนำไปปฏิบัติอย่างเต็มใจ ซึ่งนำไปสู่การเกิดภูมิคุ้มกันต่าง ๆ ได้

3.1.5 ศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่า

- 1) สมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผน และควบคุมการทำงานซึ่งกันและกัน
- 2) ชุมชนมีการเฝ้าหาความรู้ในเหตุการณ์ปัจจุบัน เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมทั้งการร่วมมือกัน เอื้ออาทรต่อกัน อยู่เสมอ
- 3) เป็นชุมชนที่รู้จักการพัฒนาตนเองมีการวางแผนก่อนการทำงาน มีการปฏิบัติตามแผน มีการประเมินผลที่ดี

3.1.6 ประเมินถึงปัจจัยด้านบวกที่สนับสนุนและด้านลบที่เป็นอุปสรรคในการบรรลุเป้าหมายของกองทุนประสงค์ พบว่า

ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้

- 1) ผู้กู้มีความรับผิดชอบและมีความสามารถส่งเงินคืนตามยอดเงินกู้ที่กำหนด
- 2) มีการติดตามและกระตุ้นจากรัฐบาล และจากประชาคมในท้องถิ่น
- 3) มีสมาชิกปรับเปลี่ยนกันเข้ามาเป็นกรรมการอย่างเต็มใจ
- 4) มีผู้หน่วยงานเกี่ยวข้องมาสนับสนุนมาให้ความรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ปัจจัยด้านลบพบดังนี้

- 1) ผู้นำหรือบุคคลที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ มีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอ เช่น การติดตามการดำเนินงานของกลุ่มผู้กู้
- 2) ผู้กู้ไม่สามารถส่งเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย ในเวลาที่กำหนดทันได้ เพราะผู้กู้ไม่มีรายได้อ่างพอที่ส่งทันตามกำหนดและเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน
- 3) ผู้กู้นำเงินไปลงทุนมาก และต้นทุนการผลิตสูงต้องใช้เวลานานทำให้เกิด
- 4) ผลผลิตที่มาก และสุดท้ายผลผลิตที่ได้ ไม่คุ้มและขายไปในราคาที่ถูกทำให้ส่งผล ถึงกองทุนหมู่บ้าน เกิดความไม่เข้มแข็งอย่างยั่งยืน

3.1.7 ประเมินการเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้ พบว่า

- 1) มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้นำ ภายในและภายนอกชุมชน

- 2) สนับสนุนการจัดเวทีชาวบ้าน ตำบล เพื่อแลกเปลี่ยนทัศนคติและ
- 3) ประสพการณ์ ร่วมกัน เพื่อที่จะมาปรับกิจการของคนให้ดีขึ้น มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ การสนับสนุนด้านข่าวสารประชาสัมพันธ์ที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง
- 4) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และดำเนินงานร่วมกันของเครือข่ายอย่างต่อเนื่องจะทำให้เกิดกระบวนการและจัดองค์กรร่วมกัน

3.1.8 ประเมินตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

3.1.8.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านชุมชนวัดเทพสถิตย์กำหนดพบว่า

- 1) ประชาชนมีอาชีพของตนเองและมีอาชีพที่แน่นอนที่จะ สร้างรายได้
- 2) ประชาชนในหมู่บ้านมีความสามัคคีกัน สามารถรวมกลุ่มกัน ได้ที่จะประกอบอาชีพ มี ความ เอื้อเพื่อเอื้อแก่กัน มีการพึ่งพาตนเองได้ สามารถเลี้ยงครอบครัวได้
- 3) รู้จักพัฒนาอาชีพของคนให้ดีขึ้น และรู้จักหาแหล่งข้อมูลข่าวสารในด้านการประกอบอาชีพของคน เพื่อนำมาพัฒนาการประกอบอาชีพของตนเอง
- 4) ประชาชนมีส่วนร่วมที่จะประเมินสถานการณ์ กำหนดวิสัยทัศน์ ได้ ร่วมคิด ร่วมทำ ดำเนินงาน ติดตาม และประเมินผลการแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน โดยผ่านกระบวนการของชุมชน

3.1.8.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในหมู่บ้าน พบว่า

- 1) มีความเป็นอิสระในการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมตัดสินใจ
- 2) มีความสามัคคีกัน เอื้อเพื่อเอื้อแก่ ซึ่งกันและกัน
- 3) มีจิตสำนึกของการพึ่งตนเอง มีความรักท้องถิ่น รักชุมชน
- 4) ให้โอกาสแก่ผู้ด้อยโอกาสในด้านต่าง ๆ
- 5) มีการจัดกิจกรรมที่เป็นสาธารณะชุมชนอย่างต่อเนื่อง
- 6) มีการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติ มาใช้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ชุมชนวัดเทพสถิตย์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีประเด็นสรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1.1 เพื่อศึกษาว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใดในเรื่องต่อไปนี้

1. ชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือสวัสดิภาพของสมาชิก
2. ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนของชุมชน
3. ท้องถิ่น ชุมชน มีกระบวนการพึ่งพาตนเองโดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาของตนเองมีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง
4. เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกันกับทั้งสังคมก็มีภูมิคุ้มกัน
5. ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และมีความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.2 เพื่อทราบว่ามีปัจจัยด้านบวก และปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริม และขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว มีอะไรบ้าง

1.3 เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ โดยการสอบถามการสังเกต การสุ่มตัวอย่างในแต่ละครัวเรือน ว่ามีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชน ท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับประเทศ

1.4 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต้องดูจากพื้นฐานครอบครัวของคนในชุมชนความเป็นตลอดจนการดำเนินชีวิต และความสามัคคีของคนในชุมชนในการทำกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น

2. วิธีการดำเนินงาน

การศึกษาเพื่อประเมินโครงการกองทุนชุมชนวัดเทพสถิตย์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้มีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 2.1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมาย ความสำคัญ และจุดมุ่งหมายของกองทุนหมู่บ้าน โดยศึกษาจากเอกสาร และติดตามการอบรมสัมมนาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสื่อต่าง ๆ
- 2.2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนชุมชนวัดเทพสถิตย์ โดยศึกษาในพื้นที่
- 2.3 ใช้ชีพฟ์โมเดล (Cipp Model) วิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ที่ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล
- 2.4 เก็บรวบรวมข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. ต่าง ๆ และเก็บข้อมูลในภาคสนาม โดยใช้วิธีการศึกษาภาคสนาม (Field Research)
- 2.5 ประมวลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่กำหนดขึ้นเพื่อประเมินโครงการในครั้งนี้งานการวิจัยตามรูปแบบของสารนิพนธ์

3. ผลการดำเนินงาน

- 3.1 คณะกรรมการกองทุนชุมชนวัดเทพสถิตย์ หลังจากที่ได้เข้าฟังการอบรมสัมมนา และจัดเวทีตำบล และนักศึกษาบัณฑิตกองทุนประจำหมู่บ้าน ได้ชี้แนะแล้ว ทางคณะกรรมการกองทุนมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการกองทุนมากขึ้น
- 3.2 กระบวนการทำบัญชีของกองทุน พบว่า มีแบบฟอร์มการทำบัญชีและจัดทำบัญชีได้ เนื่องจากได้รับการอบรมทำบัญชีจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติได้ตามรูปแบบที่ถูกต้อง
- 3.3 สมาชิกกองทุนสามารถพัฒนาอาชีพจากเดิมที่เป็นอยู่ดีขึ้น สามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นและมีผลผลิตเพิ่มมากขึ้นจากการเพิ่มต้นทุน
- 3.4 ในชุมชนวัดเทพสถิตย์มีเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน มีการพึ่งพาตนเอง มีการเรียนรู้มีความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหากับตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- 3.5 สมาชิกกองทุนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนและชุมชนและสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และยังสามารถพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้น

4. อภิปรายผล

- 4.1 การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านชุมชนวัดเทพสถิตย์ได้แก่

- 4.1.1 การเกิดกองทุน กองทุนชุมชนวัดเทพสถิตย์เกิดจากความร่วมมือของ ประชาชนในชุมชน และจากความพร้อมของคณะกรรมการกองทุน และผลที่ตามมาคือมีประชาชนในชุมชนให้ความสนใจ ให้ความร่วมมือ เพื่อที่จะพัฒนาชุมชนให้ดียิ่งขึ้น
- 4.1.2 การมีระบบการบริหารกองทุน กองทุนชุมชนวัดเทพสถิตย์มีการตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านอย่างชัดเจนและถูกต้อง โดยมีการแบ่งหน้าที่ รับผิดชอบกันทำงาน
- 4.1.3 การมีการเรียนรู้เพื่อพึ่งตนเอง ประชาชนภายในชุมชนวัดเทพสถิตย์ยังไม่ ถึงขั้นที่จะพึ่งพาตนเองได้ทั้งหมด ยังต้องอาศัยความร่วมมือจากภายนอก ชุมชนอยู่ และยังเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนทัศนคติการเรียนรู้ ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ
- 4.1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม ประชาชนและสมาชิกกลุ่มได้ มีการรวมกลุ่มกันขึ้นเพื่อที่จะประกอบอาชีพ เช่น ค้าขาย เกษตรกรรม การเลี้ยงหมู การเลี้ยงปลา ทำไร่ และเลี้ยงไก่พื้นเมือง เป็นต้น และมีแนวคิดที่จะพัฒนาอย่างเป็นระบบโดยใช้เศรษฐกิจแบบพอเพียง การพึ่งตนเอง และมีปัญญาท้องถิ่น การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนวัดเทพ สถิตย์ กล่าวคือคนในชุมชนวัดเทพสถิตย์ มีความร่วมมือร่วมใจกัน มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน

4.2 ปัจจัยที่ด้านบวกที่สนับสนุนและปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของ กองทุน

ปัจจัยด้านบวก

ประสบการณ์ของประชาชนในชุมชนที่เคยประสบความล้มเหลวมาก่อนจึงได้ อาศัยเป็นบทเรียนที่ให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรวมตัวกันเป็นกลุ่มในการ ประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำซากเมื่อมีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้กันแล้ว ทำให้ เกิดความคิด วิธีการ และนำข้อบกพร่องนำมาแก้ไขจนได้ข้อคิดที่แปลกใหม่ขึ้นและนำมา พัฒนาให้ดียิ่งขึ้นมีแผนของชุมชนที่ประกอบด้วย การพัฒนาทุกบุคคล และหวังผลการ พัฒนาที่ยั่งยืน และมีเครือข่ายร่วมมือกับภาคีพัฒนา หมู่บ้าน ภาครัฐ การ องค์กรเอกชน นักธุรกิจ นักวิชาการและอื่น ๆ ในลักษณะที่มีความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน

ปัจจัยด้านลบ

- 1) คนในชุมชนยังมีสภาพเป็นลูกหนี้ของธนาคารและนายทุน ซึ่งอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง ทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียนเพราะ เงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ทำให้ ไม่สามารถดำรงทุนให้เติบโตได้ในระยะเวลาอันสั้น
- 2) คนในชุมชนและสมาชิกยังไม่มีรายได้ที่แน่นอนและคงที่ ทำให้ขาดระยะการส่งเงินต้นและดอกเบี้ยไม่ทันตามเวลาที่กำหนด และทำให้เกิดความล่าช้าในการดำรง ทุนในกองทุนหมู่บ้านไม่คงที่ และขาดหายไป ทำให้เงินกองทุนไม่เพียงพอให้ สมาชิกอื่น ๆ กู้ยืมต่อไป
- 3) ผู้นำหรือบุคลากรที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ ยังมีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอ เช่น การทำบัญชีในบริการต่าง ๆ บางครั้งผู้กู้ไม่พอใจ

4.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

จากการปฏิบัติงานจากภาคสนามผู้วิจัย ได้สร้างเครือข่ายองค์กรย่อยภายในชุมชน ได้แก่ กลุ่มอาชีพ ค้าขาย เลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา องค์กรแห่งความรู้ เพื่อเสริมประสิทธิภาพและความแข็งแกร่งในการดำเนินโครงการตลอดจนสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกชุมชน ที่จะเข้ามา มีบทบาทร่วมกันเพื่อที่จะแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและ

5. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย

มีบุคลากรหลากหลายที่รวมตัวกันเป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีเป้าหมายร่วมกัน มีความสามัคคีกัน ตลอดจนสามารถช่วยเหลือ พึ่งพาตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพาจากภายนอก

1. มีการนำทรัพยากร ในหมู่บ้านของตนเองกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
2. มีการประเมินสถานการณ์ภายในชุมชนเป็นระยะ ๆ และเมื่อปัญหา

6. ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ คือ

6.1 ผลโดยตรง (Immediate Result)

- 1) เมื่อผู้กู้มีจิตสำนึกที่ดีต่อกองทุนในเรื่องการนำเงินส่งคืนกองทุนแล้วก็ ทำให้เงินกองทุนสามารถเติบโตขึ้น และให้คนอื่นกู้ยืมต่อไป

- 2) เมื่อสมาชิกมีการพัฒนาอาชีพของตนที่ดีและยั่งยืนแล้ว สมาชิกก็มีรายได้ มีการพึ่งพาตนเองได้ และยังสามารถเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในชุมชนอีกด้วย

6.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

- เมื่อสมาชิกกองทุนได้กู้เงินกองทุนไปแล้วสามารถปลดปล่อยหนี้สินได้และมีศักยภาพในการประกอบอาชีพ มีรายได้ที่มั่นคง สร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งขึ้นมากกว่าที่เป็นอยู่

6.3 ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact)

- 1) ประชาชนในชุมชนมีวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่เป็นอยู่
- 2) สภาวะเศรษฐกิจภายในชุมชนมีสภาพคล่อง คือประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีอาชีพ และมีแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในชุมชน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขข้อระเบียบบังคับกองทุนหมู่บ้านชุมชนวัดเทพสถิตย์ ได้พบประเด็นที่ควรเสนอแนะให้มีการแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน ดังนี้

- 7.1.1 ในการบริหารงานจัดการกองทุนของคณะกรรมการหมู่บ้านชุมชนวัดเทพสถิตย์ ยังไม่เป็นสัดส่วน และการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนยังไม่ชัดเจน บางคนไม่ทำงานอย่างเต็มที่
- 7.1.2 คณะกรรมการกองทุนควรจะพิจารณาคุณสมบัติของสมาชิกว่าเห็นสมควรที่เข้ารับการเป็นสมาชิกหรือไม่ และควรพิจารณาความสำคัญก่อนหลังให้มากกว่านี้
- 7.1.3 คณะกรรมการกองทุนควรจะจัดให้มีการประชุมอย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง
- 7.1.4 คณะกรรมการกองทุนควรจะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เจ้าหน้าที่ออกตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมของผู้กู้ ว่านำเงินไปใช้ดำเนินการอย่างไร ใช้ผิดวัตถุประสงค์หรือไม่ อย่างจริงจัง
- 7.1.5 คณะกรรมการกองทุนควรจะมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของกองทุนและความเคลื่อนไหวอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

7.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน ได้พบประเด็นที่ควรเสนอแนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน ดังนี้

- 7.2.1. การบริหารจัดการกองทุนในหมู่บ้านพบว่า ในเรื่องของคณะกรรมการกองทุนบางรายทำหน้าที่มากกว่า 2 ตำแหน่ง จนทำให้ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนไม่ดีพอ
- 7.2.2. การประชุมคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบางรายไม่เข้าร่วมประชุม และไม่ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ จนทำให้งานนั้นล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพ ควรจะดำเนินการแก้ไข
- 7.2.3. ควรจะมีการลงเวลาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนเพื่อที่จะทราบว่าคณะกรรมการได้ดำเนินการอะไรบ้างในแต่ละเดือน

7.3 ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไข หรือแนะนำเกี่ยวกับการนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

- 7.3.1. ในการพัฒนาอาชีพเมื่อผู้กู้ได้ผลผลิตแล้ว สมาชิกต้องรวมตัวกันจัดการด้านตลาดเอง จึงจะทำให้ราคาดีกว่า
- 7.3.2. สมาชิกกองทุนควรจะมีการวางแผน การดำเนินการ และการดำเนินงาน ก่อนที่จะนำเงินไปพัฒนาอาชีพ เช่นว่าจะนำเงินกู้ไปประกอบอาชีพอะไร อย่างไร จะพัฒนาอย่างไร และควรหาช่องทางจัดการจำหน่าย การตลาดให้เหมาะสม
- 7.3.3. สมาชิกกองทุนควรจะหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพของตน โดยหาจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จากหน่วยงานต่าง ๆ และจากผู้มีประสบการณ์

7.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการค้นคว้าวิจัยต่อไปหรือเพิ่มเติม มีประเด็นที่เป็นแนวทางที่จะนำมาค้นคว้าวิจัยต่อไป หรือเพิ่มเติมแก่ผู้อื่น ดังนี้

- 7.4.1. การศึกษาค้นคว้าเพื่อทำการวิจัยในครั้งต่อไปนั้น ผู้ที่สนใจควรจะศึกษาระบบการจัดการบริหารงานกองทุนของคณะกรรมการชุดใหม่ ที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่

- 7.4.2. ควรจะศึกษาในเรื่องการดำเนินงานของสมาชิกกองทุน ในเรื่องการส่งเงิน
ต้นและดอกเบี้ยว่าเป็นอย่างไร มีผลอย่างไร
- 7.4.3. ควรจะศึกษาสมาชิกกองทุนว่าเมื่อนำเงินกู้ไปลงทุนประกอบอาชีพและ
พัฒนาอาชีพของตนเองแล้ว สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร
และสมาชิกแก้ไขอย่างไร
- 7.4.4. การศึกษาวิจัยค้นคว้าในครั้งนี้อยู่วิจัยมีขอบเขตของการวิจัย คือ ทำรายงาน
การวิจัยในเขตพื้นที่ชุมชนวัดเทพสถิตย์ ต. ปากช่อง อ. ปากช่อง จ.
นครราชสีมา เท่านั้น
- 7.4.5. การวิจัยในครั้งนี้มีข้อจำกัดของการวิจัยคือ ผู้วิจัยมีเวลาน้อยเพราะกำลัง
ศึกษาอยู่ สมาชิกบางรายไม่ให้ความร่วมมือ และยังเก็บรายงานต่าง ๆ ไม่
ครบ

บรรณานุกรม

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.
2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี , 2544)
- ระเบียบกองทุนชุมชนวัดเทพสถิตย์ .2544. เทศบาลตำบลปากช่อง อำเภอปากช่อง จังหวัด
นครราชสีมา
- ศาสตราจารย์ ดร. เฉลียว นริภัคดี และคณะ.2545.ชุดวิชาการนิพนธ์” สำนักงานสภาสถาบัน
ราชภัฏ.
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุดม จำรัสพันธุ์ และคณะ.2545.” ชุดวิชา การประเมินเพื่อการพัฒนา “
สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุดม จำรัสพันธุ์ และคณะ.2545.” ชุดวิชา การวิจัยชุมชน “
สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.
- โกศล วงศ์สวรรค์ .2532. ปัญหาสังคมไทย THAI SOCIAL PROBLEMS. กรุงเทพฯ,
จรรยาการพิมพ์.
- ขัตติยา วรรณสุด. 2537 สะท้อนวัฒนธรรมไทย เล่ม1 .กระทรวงศึกษาธิการ,กรมวิชาการ.
นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์. 2541 วิเคราะห์ปัญหาสำคัญในสังคมไทย. กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- พิทยา ว่องกุล, บรรณาธิการ.2542. รับวิกฤติโลกปี 2000 เศรษฐกิจยั่งยืน กรุงเทพฯ : โครงการ
วิถีทรรศน์.
- วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร. 2545. วิพากษ์เศรษฐกิจทุนนิยม คีนผู้ชุมชน. กรุงเทพฯ : โครงการ
วิถีทรรศน์.
- สุพัตรา สุภาพ.ม.ป.ป. ปัญหาสังคม. กรุงเทพฯ :ไทยวัฒนาพานิช
- สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ . 2544 .สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
มนตรีคู่มือสำหรับประชาชน เพื่อ เตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน
และชุมชน . กรุงเทพฯ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- เอกสารการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา “ยุทธ
ศาสตร์ กองทุนหมู่บ้านยั่งยืน